

การสอนซ่อมเสริม

DCID LIBRARY

0000015651

๗.๓๗๑-๑๐๔

๐.๕๔๖

๗.๑

อันดับที่ ๑/๒๕๓๗

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารเสริมความรู้

การสอนซ่อมเสริม
(Remedial Instruction)

วันที่ 8 ก.ค. 2545
เลขทะเบียน ๗.๐3972 ค.1
เลขเรียกหนังสือ ๗.371.102

ก.546 ก

อันดับที่ 1/2537

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เลขทะเบียน
 รหัส
 เลขที่เอกสาร

คำนำ

ในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรของผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง กรมวิชาการเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดทำเอกสารต่าง ๆ เผยแพร่มาโดยลำดับ และเพื่อให้ผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ได้มีความรู้ความเข้าใจดียิ่งขึ้น จึงได้จัดทำเอกสารเสริมความรู้ในด้านต่างๆ ขึ้น โดยจะเน้นในเชิงวิชาการให้มากขึ้น เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งอยู่ในชุดการส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษาดุริยการ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

อธิบดีกรมวิชาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ตอนที่ 1 ความจำเป็นและหลักการ	1
ขอบข่ายเนื้อหา	1
วัตถุประสงค์	1
สาระ	
ความจำเป็นของการสอนซ่อมเสริม	1
หลักการสอนซ่อมเสริม	5
แบบประเมินตนเอง	7
ตอนที่ 2 ขั้นตอน วิธีการและรูปแบบ	8
ขอบข่ายเนื้อหา	8
วัตถุประสงค์	8
สาระ	
ขั้นตอนการสอนซ่อมเสริม	8
วิธีการสอนซ่อมเสริม	12
รูปแบบการสอนซ่อมเสริม	16
แบบประเมินตนเอง	21
ตอนที่ 3 ความร่วมมือและปัญหา	23
ขอบข่ายเนื้อหา	23
วัตถุประสงค์	23
สาระ	

	หน้า
ปัจจัยที่ทำให้การสอนซ่อมเสริมประสบความสำเร็จ	23
ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม	25
แบบประเมินตนเอง	28
บรรณานุกรม	29

ความจำเป็นและหลักการ

ขอบข่ายเนื้อหา

บทเรียนนี้ช่วยให้แนวคิดในเรื่องความหมาย ความจำเป็น และหลักการของการสอนซ่อมเสริม

วัตถุประสงค์

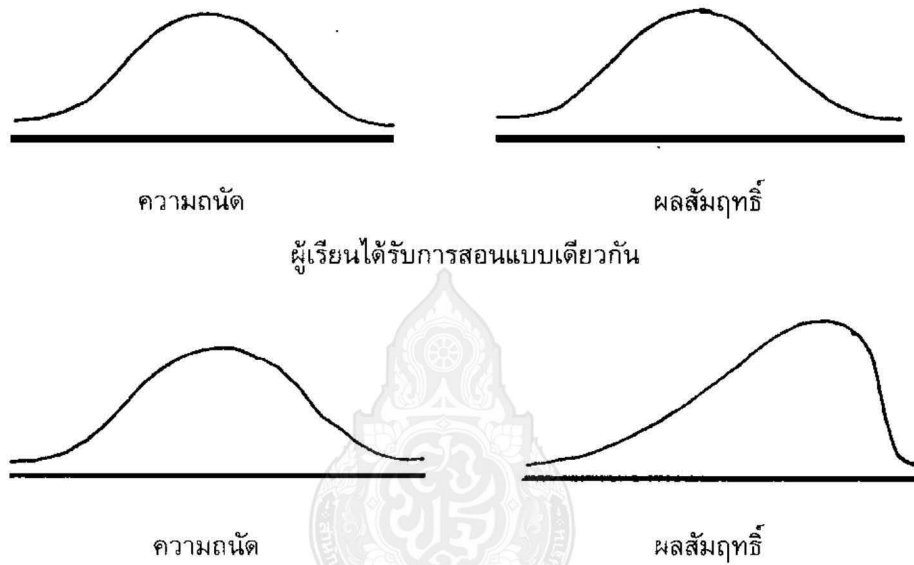
เมื่อท่านได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามเอกสารชุดนี้แล้ว ท่านควรสามารถปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้ได้

1. บอกความหมายของการสอนซ่อมเสริมได้
2. บอกหลักการของการสอนซ่อมเสริมได้
3. อธิบายความจำเป็นของการสอนซ่อมเสริมได้

ความจำเป็นของการสอนซ่อมเสริม

ภาระหน้าที่ของครู คือความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนทุกคน ไม่ว่าเก่งหรืออ่อน เมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุดลง นักเรียนทุกคนควรมี ความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์กำหนดไว้ นักเรียนคนใดที่ไม่สามารถผ่าน จุดประสงค์ก็ควรที่จะจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์นั้น เรามีความปรารถนาที่จะให้นักเรียนทุกคนได้บรรลุทุกจุดประสงค์ หรือมากที่สุดเท่าที่นักเรียน มีความสามารถ การที่มีความคิดเช่นนี้ก็เพราะเชื่อว่านักเรียนร้อยละ 80 สามารถ บรรลุจุดประสงค์ได้

บลูม (Bloom, 1971) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ (Mastery Learning) โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ใช้วิธีการสอนหลายๆ วิธี ให้เวลาเรียนอย่างเพียงพอและมีการทบทวนในการเรียน

ที่ต้องการ โดยบลูมกล่าวว่า ถ้าความถนัดในการเรียนของนักเรียนมีการกระจายเป็นโค้งปกติ และเราจัดการเรียนการสอนให้ทุกคนเรียนด้วยวิธีเดียวกัน ได้รับความรู้เหมือนกัน และใช้เวลาในการสอนเท่ากันแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อจบลงก็จะกระจายเป็นโค้งปกติเช่นเดิม แต่ถ้าความถนัดในการเรียนของนักเรียนมีการกระจายเป็นโค้งปกติอยู่แล้ว และเราจัดให้มีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งใช้เวลาตามที่นักเรียนแต่ละคนต้องการ นักเรียนส่วนใหญ่จะรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะกระจายในลักษณะเบ้ทางขวา จากแนวความคิดนี้ บลูมจึงเชื่อว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถที่จะรอบรู้ในสิ่งที่เราสอนได้ ถ้าดำเนินการเรียนการสอนโดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการเรียนเพื่อรอบรู้ตามแนวคิดของบลูม มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. ความสามารถในการเสนอบทเรียน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ มีการบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามให้ทราบอย่างชัดเจน

2. การให้สิ่งเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. การให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อสะดวกต่อการสอน และการสังเกตนักเรียน เป็นรายบุคคล

4. การให้ผลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยปกติการให้ผลย้อนกลับจะทำโดยเฉลยผลการสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนทราบว่าตนยังบกพร่องในเรื่องใดบ้าง จะต้องสอนซ่อมเสริมตรงไหน

จากแนวคิดในเรื่องการเรียนเพื่อรอบรู้ได้กลายเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในเรื่องความแตกต่างในกลุ่มผู้เรียนซึ่งเป็นเหตุผลพื้นฐานที่ก่อให้เกิดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมขึ้นในโรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นอีกดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการเรียนต่ำ เช่น ในระหว่างการสอนคณิตศาสตร์เราจะพบว่าเมื่อให้งานใหม่นักเรียนทำ นักเรียนมักจะทำไม่ได้ จนกว่าจะมีการสอนซ้ำ 2 หรือ 3 ครั้ง

2. การสอนที่ไม่ได้ผล มีผู้สอนเป็นจำนวนไม่น้อย ไม่รู้ว่าจะสอนเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียนอย่างไร หรือจะใช้วิธีสอนอย่างไร จึงจะทำให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างในด้านทัศนคติ ความถนัด และความขยัน

4. เพื่อการสอนซ้ำ ในเรื่องที่สอนไม่ดี หรือยังไม่ได้สอนทั้งหมด โดยปกตินักเรียนมักจะพยายามเอาหลักการ วิธีการที่เคยเรียนมาเพียงเล็กน้อยไปใช้ ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้องอันที่จริงแล้วควรจะได้เรียนหลักการเหล่านั้นทั้งหมดเสียก่อน

5. สื่อการเรียนต่างๆ ยังไม่ดีพอ เช่น หนังสือเรียนใช้ภาษาไม่เหมาะกับนักเรียน นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจว่าหมายความว่าอย่างไร ตัวอย่างต่างๆ ที่อยู่ในหนังสือเรียนยังไม่ดี วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ไม่ได้รับการพัฒนาที่ดีพอ

6. จุดประสงค์ต่างๆ ที่ตั้งไว้ บางจุดประสงค์อยู่ในระดับสูง หรือต้องใช้เวลามากในการที่ผู้เรียนจะบรรลุ ดังนั้นการที่ผู้เรียนจะบรรลุได้ภายหลังการสอน จึงเป็นไปได้ยาก จำเป็นต้องมีการสอนซ่อมเสริมเป็นบางส่วน

7. จุดประสงค์บางจุดประสงค์เป็นลำดับขั้นการเรียนรู้กัน ฉะนั้นการที่นักเรียนจะผ่านจุดประสงค์ขั้นสูงจำเป็นจะต้องผ่านจุดประสงค์ขั้นต้นก่อน การสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผ่านจุดประสงค์ขั้นต้นจึงจำเป็น

8. ความบกพร่องทางร่างกาย ทั้งที่เป็นตั้งแต่กำเนิดและที่เกิดขึ้นภายหลัง เช่น สายตาไม่ดี หูฟังไม่ชัด อวัยวะในปากบกพร่อง ทำให้ออกเสียงได้ไม่ดี เป็นต้น

9. ความบกพร่องในวิธีการเรียน ส่วนมากเนื่องมาจากการฝึกฝนที่ไม่ถูกต้องมาก่อน เช่น การไม่มีนิสัยใฝ่รู้และการไม่รู้จักแบ่งเวลา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การสอนซ่อมเสริม (Remedial Instruction) คือการให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มขึ้น เข้าใจขึ้น จนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

หลักการสอนซ่อมเสริม

เพื่อให้การสอนซ่อมเสริมดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดี ครูและนักเรียนประสบผลสำเร็จในการสอนและการเรียน ผู้สอนอาจยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. การสอนซ่อมเสริมจะต้องเริ่มต้นจากความต้องการ ความเหมาะสม และปัญหาของผู้เรียน ควรมีการศึกษาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน
2. การสอนซ่อมเสริมจะต้องให้ความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นรายบุคคล และควรเปิดโอกาสให้มีการทำงานเป็นกลุ่มบ้าง เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. การสอนซ่อมเสริมจะต้องมีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า
4. อุปกรณ์สำหรับการสอนซ่อมเสริม ควรเหมาะกับเนื้อหาและผู้เรียน และควรมีหลายอย่างเพื่อป้องกันความเบื่อหน่าย
5. ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในภาคปฏิบัติมาก ๆ
6. กระบวนการในการจัดการสอนซ่อมเสริม จะต้องมีความพอเหมาะพอควร
7. ควรใช้เทคนิคการสอนหลายๆ แบบ และจะต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน
8. มีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว
9. การสอนซ่อมเสริมควรเป็นการสอนเฉพาะเรื่อง มิใช่เป็นการจัดการสอนโดยทั่วไป
10. จัดช่วงเวลาในการฝึกให้พอเหมาะ ควรให้มีระยะพัก
11. ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนโดยการให้กำลังใจ ความหวัง และเป็นคู่คิดในการแก้ปัญหา ตลอดจนเสริมกำลังใจ เสริมแรง ให้ความรัก ความเมตตา และให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

12. กิจกรรมและแบบฝึกหัดสำหรับการสอนซ่อมเสริม จะต้องน่าสนใจ สนุก และไม่ซ้ำซาก
13. ให้นักเรียนแข่งขันกับตัวเองมากกว่าแข่งขันกับเพื่อนในกลุ่ม
14. ต้องให้ผู้เรียนได้ทราบความก้าวหน้าของตนเองทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ

แบบประเมินตนเอง

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เหตุใดจึงต้องมีการสอนซ่อมเสริม

2. การสอนซ่อมเสริมมีแนวคิดพื้นฐานอย่างไร

3. การสอนซ่อมเสริมมีหลักการอย่างไร

4. นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในเรื่องความถนัด ความสามารถ ความรู้ ทักษะ ทศนคติ บุคลิกภาพ รูปแบบการเรียนรู้ อายุและประสบการณ์ **ความแตกต่างในเรื่องรูปแบบการเรียนรู้** ท่านเข้าใจว่าอย่างไร จงอธิบาย

ตอนที่ 2

ขั้นตอน วิธีการและรูปแบบ

ขอบข่ายเนื้อหา

บทเรียนชุดนี้ช่วยให้แนวคิดในเรื่องขั้นตอนการสอนซ่อมเสริม
วิธีการสอนซ่อมเสริม และรูปแบบการสอนซ่อมเสริม

วัตถุประสงค์

เมื่อท่านได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามเอกสารชุดนี้แล้ว
ท่านจะสามารถปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้ได้

1. อธิบายขั้นตอนการสอนซ่อมเสริมได้
2. เลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมได้
3. เลือกรูปแบบการสอนซ่อมเสริมได้

ขั้นตอนการสอนซ่อมเสริม

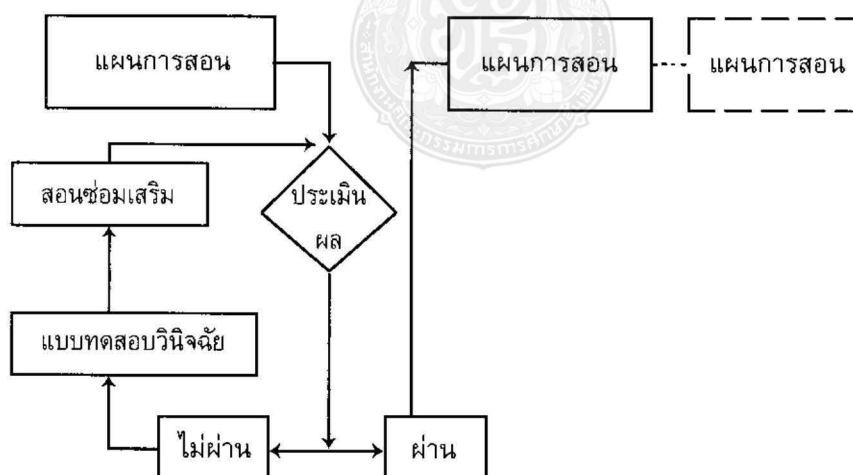
เพื่อให้การจัดการสอนซ่อมเสริมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ
บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ผู้สอนอาจจะดำเนินการตามขั้นตอนนี้

1. สํารวจข้อบกพร่องของนักเรียน

ก่อนการสอนซ่อมเสริมจะเริ่มขึ้น ผู้สอนจำเป็นต้องรู้เสียก่อนว่า
ผู้เรียนนั้นมีจุดบกพร่องตรงไหน เช่นเดียวกับหมอ ก่อนที่จะให้ยาผู้ป่วยก็ต้อง
วินิจฉัยโรคเสียก่อนว่า ผู้ป่วย ป่วยด้วยโรคอะไร มีวิธีการอยู่หลายวิธีที่จะศึกษา
ว่าควรจะสอนซ่อมเสริมที่ใด เช่น

1.1 ใช้แบบทดสอบสำรวจทั่วไป แบบทดสอบชนิดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจว่านักเรียนมีความรู้อย่างไร ปัญหาชนิดใดที่นักเรียนมีความยุ่งยาก กล่าวคือ ข้อสอบชนิดนี้ไม่สามารถให้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงเหมือนแบบทดสอบวินิจฉัย

1.2 ใช้แบบทดสอบวินิจฉัย แบบทดสอบวินิจฉัยสร้างขึ้นเพื่อค้นหาข้อบกพร่องในการเรียนที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจง เป็นข้อสอบที่มีระดับความยากต่ำสามารถให้คำตอบได้ชัดเจนว่าจะจัดสอนซ่อมเสริมในเรื่องใด ดังตัวอย่าง การสอนจุดประสงค์ “ความสามารถในการหารเศษส่วน หลังจากประเมินผลตามจุดประสงค์แล้วพบว่า นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ของจุดประสงค์ ผู้สอนก็อาจจะใช้แบบทดสอบวินิจฉัยเรื่องการหารเศษส่วนหาข้อบกพร่องเพื่อการสอนซ่อมเสริมต่อไป” การนำแบบทดสอบวินิจฉัยไปใช้ในการประเมินผลระหว่างเรียนมีขั้นตอนตามรูปแบบข้างล่าง

รูปแบบการใช้แบบทดสอบวินิจัยระหว่างเรียน

ตัวอย่าง แบบทดสอบวินิจฉัย เรื่องการหารเศษส่วน

$$2\frac{1}{3} \div 1\frac{1}{2} =$$

ก. $1\frac{5}{9}$

ข. $6\frac{1}{2}$

ค. $\frac{9}{14}$

ง. $\frac{2}{7}$

คำอธิบาย

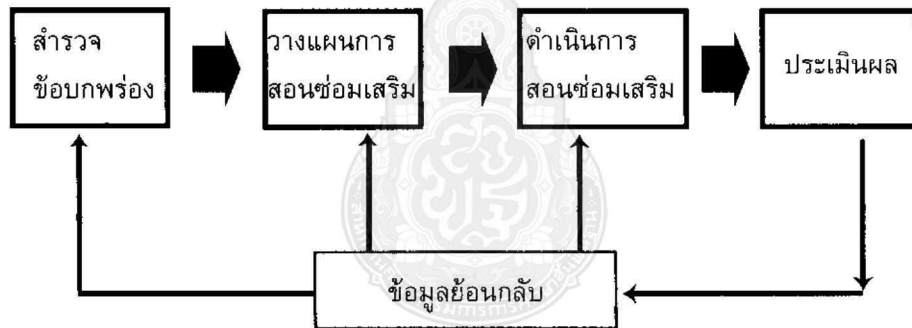
- ข้อ ก. เป็นคำตอบถูก
- ข้อ ข. เมื่อเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณแล้วไม่กลับเศษเป็นส่วน กลับส่วนเป็นเศษที่ตัวหาร
- ข้อ ค. เมื่อเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณแล้ว กลับเศษเป็นส่วน กลับส่วนเป็นเศษที่ตัวตั้ง
- ข้อ ง. เมื่อเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณแล้วกลับเศษเป็นส่วน กลับส่วนเป็นเศษทั้งตัวตั้ง และตัวหาร

ในการใช้แบบทดสอบวินิจฉัย จุดประสงค์หนึ่งๆ นั้น ควรใช้แบบทดสอบประมาณ 5 ข้อ แม้ตัวถูกและตัวลวงจะสลับที่ทั้ง 5 ข้อ แต่ผู้เรียนก็ยังเลือกคำตอบเหมือน ข้อ ข. ทุกครั้ง ก็แสดงว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจว่าในการหารเศษส่วนเมื่อเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณแล้วจะต้องกลับเศษเป็นส่วน กลับส่วนเป็นเศษที่ตัวหาร ดังนั้นผู้สอนก็สามารถจะจัดสอนซ่อมเสริมได้ตรงตามจุดบกพร่องของผู้เรียน

1.3 ใช้การสังเกตนักเรียนขณะทำงาน ในระหว่างที่ผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนทำงาน ผู้สอนอาจจะเดินดูรอบๆ ห้อง พร้อมกับสังเกตไปด้วยว่านักเรียนคนใดมีปัญหายุ่งยาก จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ

1.4 ใช้การประชุมปรึกษาร่วมกับนักเรียน การประชุมปรึกษาร่วมกับนักเรียน เป็นวิธีการหนึ่งที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้พิจารณาว่านักเรียนมีความต้องการให้สอนซ่อมเสริมเรื่องอะไร

1.5 ใช้การวินิจฉัยโดยนักเรียนเอง หลายครั้งที่ผู้สอนยังมิได้ให้ข้อเสนอแนะใดๆ แต่ปรากฏว่านักเรียนค้นพบว่ามีหลายเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ ทำให้ไม่สามารถบรรลุในเรื่องต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเรื่องนั้นๆ อีก

กระบวนการจัดการสอนซ่อมเสริม

2. วางแผนการสอนซ่อมเสริม มีวิธีการดังนี้

2.1 ตรวจสอบข้อบกพร่องของนักเรียนที่ได้

จากการสำรวจว่ามีมากน้อยเพียงไร

2.2 จำแนกนักเรียนตามข้อบกพร่อง

เพื่อพิจารณาว่าจะสอนซ่อม

เสริมเป็นรายบุคคลหรือ

เป็นกลุ่ม

2.3 กำหนดวิธีการที่จะใช้สอนซ่อมเสริม รวมทั้งเตรียมสื่อที่จะใช้ประกอบการสอนซ่อมเสริม

2.4 กำหนดช่วงระยะเวลาการสอนซ่อมเสริม

2.5 เขียนแผนการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งให้ชัดเจน

3. **ดำเนินการสอนซ่อมเสริม** เป็นการนำเอาแผนการสอนซ่อมเสริมที่เตรียมไว้ไปปฏิบัติตนเอง

4. **การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม** เพื่อนำผลมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

วิธีการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมนักเรียนมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับว่าสภาพของโรงเรียนเป็นอย่างไร ควรจะเลือกวิธีใด จึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด หรืออาจจะเลือกหลายๆ วิธี หรืออาจผสมผสานวิธีการต่างๆ มาใช้ ตลอดจนสามารถคิดค้น ดัดแปลงวิธีการที่เหมาะสม กับสภาพโรงเรียนให้มากที่สุด ซึ่งมีวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. **นักเรียนสอนกันเอง** ผู้สอนอาจคัดเลือกนักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์ โดยให้ช่วยสอนแบบตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มย่อย ข้อดีของวิธีนี้ก็คือ นักเรียนอยู่ในวัยเดียวกัน มีความสนิทสนมกันมากกว่าระหว่างกับผู้สอน ความเป็นกันเองจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจกันได้ง่ายขึ้น กล้าพูด กล้าคุย กล้าซักถาม การถ่ายทอดความรู้จะเป็นไปอย่างธรรมชาติมากกว่าผู้สอนถ่ายทอดให้นักเรียน และยังทำให้นักเรียนที่เป็นผู้ช่วยสอนมีความชำนาญในวิชานั้นมากยิ่งขึ้น มีความภูมิใจในตัวเอง สร้างความรับผิดชอบแก่ตัวเอง และเห็นความสำคัญของตัวเอง แม้ในระยะแรกๆ ผู้ถ่ายทอดและผู้เรียนซ่อมเสริมจะมีความขัดเขินหรือขลุกขลักอยู่บ้าง แต่เมื่อผ่านไประยะหนึ่งพอสมควรแล้ว

ทั้งสองฝ่ายก็จะรู้สึกเคยชินและค่อยๆ หมดปัญหาไปจากรายการวิจัยในเรื่องนี้ พบว่าทั้งผู้ช่วยสอน และผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี นักเรียน แสดงความชื่นชมกับระบบการช่วยสอนนี้ และมีความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนนักเรียน ด้วยกัน การคัดเลือกผู้ช่วยสอน นอกจากจะเลือกนักเรียนเก่งในชั้นเดียวกันแล้ว อาจจะใช้นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นสูงกว่าก็ย่อมจะทำได้

2. การสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน เป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะผู้สอนสามารถติดตาม และรับผิดชอบได้อย่างรอบด้าน ทุกข้อทุกจุดประสงค์ ตลอดจนสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมที่สุดกับนักเรียนแต่ละคนได้ เพราะ นักเรียนแต่ละคนอาจต้องใช้วิธีการเรียนในเรื่องเดียวกันแตกต่างกัน ใช้เวลา สอนไม่เท่ากัน เพราะบางคนเรียนได้เร็ว บางคนเรียนได้ช้า ผู้สอนมีความใกล้ชิด กับนักเรียนมาก สามารถสอนได้ตรงปัญหา ตรงประเด็นของแต่ละคนที่ยังบกพร่อง อยู่ แต่ก็ใช่วิธีที่ปฏิบัติจริงได้ยากที่สุดในเกือบจะทุกโรงเรียนในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะมีปัญหาว่าถ้าใช้วิธีนี้แล้วไม่สามารถจะจัดหาครูผู้สอนมารับผิดชอบนักเรียน แบบตัวต่อตัวได้เพียงพอ ปกติครูคนหนึ่งต้องรับผิดชอบนักเรียน 30 - 40 คน ผู้สอนนอกจากจะเป็นครูประจำชั้น หรือประจำวิชาแล้ว ถ้าหากใช้ครูคนอื่น ุได้ก็ยิ่งดี เพราะผู้สอนจะได้ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนในแบบใหม่

วิธีการสอนซ่อมเสริมแบบตัวต่อตัว อาจจะให้นักเรียนฟังวิทยุ เทปให้อ่าน หรือจัดประสบการณ์อื่นๆ ให้

3. การสอนเป็นกลุ่มย่อย เป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่ส่งเสริมนักเรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม เป็นการพัฒนาความสามารถในการทำงานให้ได้ทัดเทียม กัน นอกจากนี้ ผลดีของการเรียนเป็นกลุ่ม ยังส่งเสริมด้านการยอมรับการเรียนรู้ เข้าใจซึ่งกันและกัน ตื่นเต้นและช่วยให้มีกำลังใจเรียนตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ครูจะต้องมีวิธีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้ง ภายในกลุ่มที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคในการเรียนได้ ผลของการจัด

การสอนเป็นกลุ่ม แสดงให้เห็นว่านักเรียนสนใจที่จะเรียนมากกว่าการเรียนรวม ทั้งชั้น ถึงแม้ว่าครูจะต้องลำบากในการจัดกลุ่มของนักเรียนอยู่บ้างก็ตาม หลักในการจัดกลุ่มควรจัดนักเรียนที่มีปัญหาเหมือนๆ กันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มหนึ่งประมาณ 2-3 คน ผู้สอนนอกจากจะใช้ครูที่สอนประจำแล้ว ก็อาจจะเปลี่ยนให้ผู้อื่นสอนแทนหรือหมุนเวียนกันก็ได้

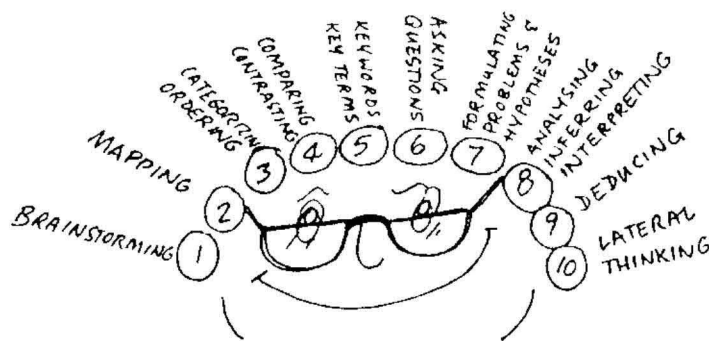
4. การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมหนึ่ง ในการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง หรือร่วมเรียนเป็นกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งจะต้องคำนึงถึง การจัดโปรแกรมให้ตรงตามจุดประสงค์ในการเรียน ความพร้อม ประสิทธิภาพ และความต้องการของผู้เรียน มีคำแนะนำที่ละเอียด ง่ายต่อการ ใช้วัสดุอุปกรณ์ กับมีการทดสอบที่ตรงตามจุดประสงค์อย่างแท้จริง การสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้จะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนในด้านวินัยในตัวเอง ความมั่นใจในตัวเองและรู้จักตนเอง ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ในการเรียนได้

5. ใช้แบบเรียนสำเร็จรูป ในกรณีที่ผู้สอนพบว่า นักเรียนมีปัญหาการเรียน ในบางเรื่อง ก็อาจจะใช้แบบเรียนสำเร็จรูปอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเป็นสื่อในการเรียนซ่อมเสริม โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องอ่านเอง แล้วทำแบบฝึกหัด และตรวจคำตอบของตนเองในแบบฝึกหัดสำเร็จรูปนั้น แต่วิธีนี้จะใช้ไม่ได้กับ นักเรียนบางประเภท เช่น เด็กที่อ่อนทางภาษา ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เพราะ จะไม่สามารถเรียนด้วยตนเองได้

6. สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ลักษณะคล้ายกับบทเรียนสำเร็จรูป เริ่มต้นด้วยการให้บทเรียน แล้วให้แบบฝึกหัด จึงตรวจเฉลยคำตอบ ข้อแตกต่าง ก็คือ สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง มีแบบฝึกหัดมากกว่าแบบเรียนสำเร็จรูป เพราะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัด เป็นการฝึกหัดทักษะให้มากยิ่งขึ้น

7. **เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์และการเล่นเกม** การใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์และการเล่นเกม อาจจะนำมาใช้ในการสอนซ่อมเสริมได้ ทั้งนี้เพราะเด็กบางคนอาจจะเรียนได้ดีขึ้นโดยดูจากของจริง ดูจากภาพ หรือกราฟ บางคนอาจจำเป็นต้องใช้ฟิล์มสไตรภาพยนตร์สั้นๆ ซึ่งสามารถใช้กับนักเรียนที่ละคนได้ดี บางคนอาจต้องการประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การทดลองในห้องปฏิบัติการ การสาธิตต่างๆ การเล่นเกมปริศนา คำทาย

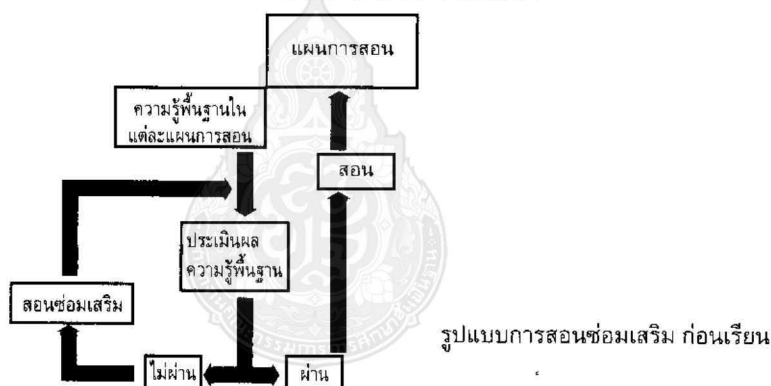
8. **การผสมผสานหลายๆ วิธี** นำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ข้อนี้น่าจะเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายวิชาการ ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงในการจัด และประสานงานการสอนซ่อมเสริมการใช้วิธีการผสมผสานนี้ก็คือ ในแต่ละโรงเรียนควรใช้วิธีการซ่อมเสริมหลายๆ วิธี ตามความจำเป็น และความเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละระดับ นั่นคือ โรงเรียนไม่ควรใช้หรือยึดติดอยู่กับวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงวิธีเดียว ควรจัดตามความเหมาะสม เช่น กับนักเรียนบางคนที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ ไม่เหมือนเพื่อนๆ เลย ก็คงจำเป็นต้องใช้วิธีที่ 1 คือ ใช้แบบตัวต่อตัว เช่น เด็กที่เรียนอ่อนมากๆ ในทุกวิชาและยังอ่านหนังสือไม่ค่อยคล่อง

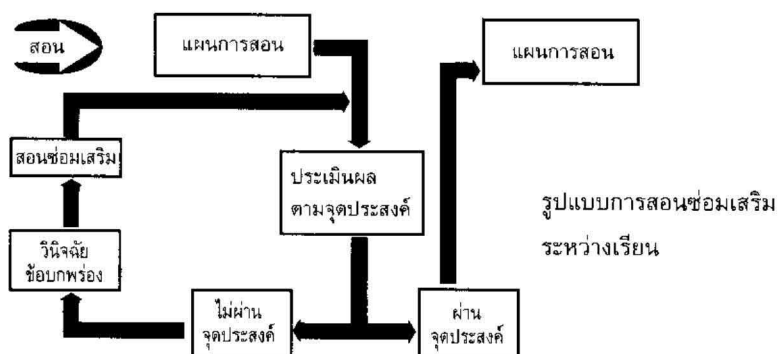
รูปแบบการสอนซ่อมเสริม

ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น 3 ระยะ กล่าวคือ ประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลเมื่อจบสิ้นการสอนทุกเรื่อง หรือทุกหน่วย ดังนั้น การสอนซ่อมเสริมก็ควรจะต้องให้สอดคล้องสัมพันธ์กับระบบการประเมิน คือ

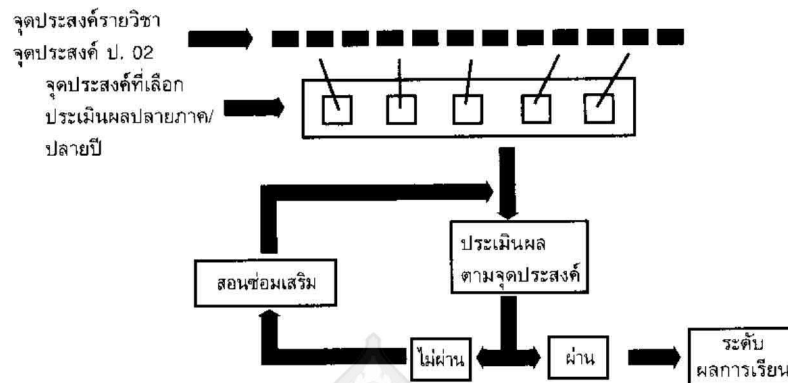
1. ภายหลังการประเมินผลก่อนเรียน ถ้าพบว่านักเรียนไม่มีความรู้พื้นฐานในแต่ละแผนการสอนก็จะต้องจัดการสอนซ่อมเสริม

2. ภายหลังการประเมินผลระหว่างเรียน ถ้าพบว่านักเรียนยังไม่ผ่านตามเกณฑ์ของจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ จะต้องจัดการสอนซ่อมเสริม

3. ภายหลังการตัดสินผลการเรียน ถ้านักเรียนไม่ผ่านในรายวิชาใด หรือกลุ่มประสบการณ์ใด ก็จัดสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์ที่ไม่ผ่านนั้น

รูปแบบการสอนซ่อมเสริมปลายภาคเรียน

เมื่อใดก็ตามที่มีการประเมินผลการเรียน ถ้าพบว่านักเรียนคนใดไม่ผ่านจุดประสงค์ใด ควรจะจัดสอนซ่อมเสริมทันที เพราะจุดประสงค์ในแผนการสอนของหน่วยแรก อาจจะเป็นพื้นฐานของจุดประสงค์ในแผนการสอนของหน่วยถัดไป ดังนั้นการไม่สอนซ่อมเสริมให้ผ่านในหน่วยแรกเสียก่อน อาจส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถผ่านจุดประสงค์ในหน่วยถัดไป

ลักษณะรูปแบบการจัดการสอนซ่อมเสริม คงจะต้องขึ้นอยู่กับว่า เป็นนักเรียนในระดับใด

ในกรณีเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ครูผู้สอนต้องสอนประจำชั้น และสอนทุกรายวิชาอยู่แล้ว จึงควรจะเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้นที่จะทำการสอนซ่อมเสริม โดยพิจารณาจัดการสอนซ่อมเสริมให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม อาจจัดในคาบเวลาเรียนปกติ และหรือจัดในช่วงว่างก่อนเข้าเรียนในช่วงเช้า ในช่วงบ่าย หรือหลังเลิกเรียนในตอนเย็นก็ได้

ส่วนในการนี้นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีการเรียนการสอนเป็นรายวิชา การจัดสอนซ่อมเสริม อาจมีรูปแบบดังนี้

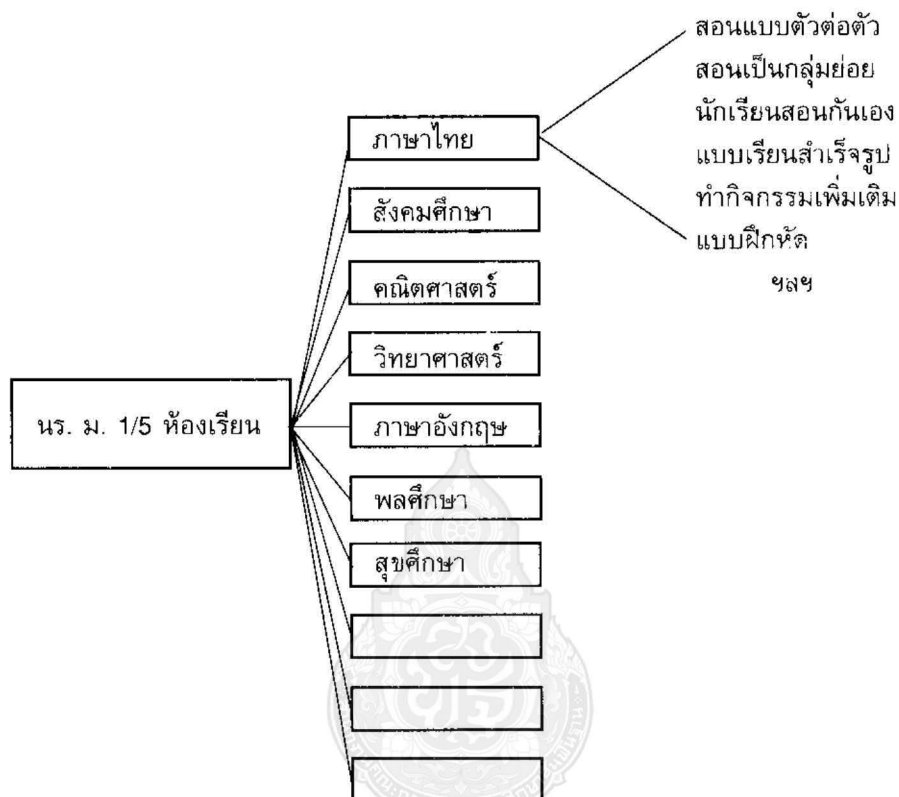
รูปแบบที่ 1

ครูผู้สอนเป็นผู้สอนซ่อมเสริม ใครรับผิดชอบรายวิชาใดก็เป็นผู้สอนซ่อมเสริมในรายวิชานั้น ถึงแม้จะมีหลายห้อง ชั่วโมงสอนซ่อมเสริมก็ไม่จำเป็นต้องตรงกัน หรือจะตรงกันก็ได้ ผลเสียก็คือ ในชั่วโมงสอนซ่อมเสริมซึ่งหลักสูตรกำหนดให้ไว้ 1 ชั่วโมง (กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหาและหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียน) ครูที่สอนในแต่ละรายวิชาคงจะต้องแบ่งชั่วโมงกันสอน ถ้าตกลงกันได้ ก็อาจผลัดกันหมุนเวียนสอนซ่อมเสริม กว่่านักเรียนจะได้มีโอกาสซ่อมเสริมในจุดประสงค์ที่ไม่ผ่านของรายวิชานั้นอีกครั้งหนึ่ง ก็ต้องรอให้หมุนเวียนมาถึงรายวิชานั้นเสียก่อน คงจะต้องใช้เวลารอ 8 - 10 สัปดาห์ (ภาคเรียนหนึ่งเรียนประมาณ 8 - 10 รายวิชา)

รูปแบบที่ 2

วิธีการนี้จะกำหนดห้องเรียนที่ใช้สอนซ่อมเสริมไว้ตายตัว กล่าวคือนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ในรายวิชาใด ก็จะเข้าไปรับการสอนซ่อมเสริมในห้องที่ได้กำหนดไว้แล้วว่าห้องเรียนใดจะสอนซ่อมเสริมรายวิชาใด

การจัดสอนซ่อมเสริมตามรูปแบบนี้ ถ้าในชั้นหนึ่งมีนักเรียนหลายห้อง ชั่วโมงสอนซ่อมเสริมแต่ละห้องในชั้นเดียวกันต้องตรงกัน วิธีการนี้ครูผู้สอนต้องทำงานหนักขึ้นเพราะเมื่อประเมินผลในแผนการสอนย่อยเสร็จทุกครั้ง ต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่าใครไม่ผ่านจุดประสงค์ใด ถ้าจะมีกรณีที่นักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ถึง 2 รายวิชา ก็ควรจะต้องเลือกเอาว่า รายวิชาใดจะไปเรียนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน เช่น เวลาพักกลางวัน เวลาเย็นหลังเลิกเรียน หรือ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน เป็นต้น

ข้อดีของการจัดการสอนซ่อมเสริมตามรูปแบบนี้ก็คือ การสอนซ่อมเสริมสามารถทำได้ทันการ และในแต่ละห้องที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม สามารถจัดอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้สำหรับการสอนซ่อมเสริมเอาไว้เป็นหมวดหมู่ และเป็นการประหยัดเพราะจัดไว้ห้องเดียว ไม่ต้องใช้ห้องพิเศษเพิ่มขึ้น เพราะจัดไว้ในห้องที่นักเรียนใช้เรียน และในบางครั้งถ้าห้องไม่พอ ก็อาจจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ก็ได้ โดยให้อยู่กลุ่มละซีกห้องก็ได้ การจัดการสอนซ่อมเสริมในรูปแบบนี้ได้มีโอกาสเปลี่ยนคนสอน เรื่องที่นักเรียนไม่เข้าใจ เมื่อเปลี่ยนคนสอนก็อาจทำ

ให้เกิดความเข้าใจขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้การบริหารงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ เพราะผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่สอนซ่อมเสริมต้องทำงานให้เป็นไปตามตารางที่กำหนดไว้ เช่น ถ้าในรายวิชาหนึ่งมีผู้สอน 3 คน เวลาถึงชั่วโมงสอนซ่อมเสริมอาจจะหมุนเวียนเปลี่ยนกัน หรือในบางครั้งถ้าจำเป็นต้องแบ่ง นักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ก็อาจต้องเข้าไปสอนซ่อมเสริมพร้อมๆ กัน ทั้ง 3 คน

แบบประเมินตนเอง

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ครูประทุมสอนคณิตศาสตร์ชั้น ป. 6 เมื่อสอนจบแผนการสอนเรื่องการหาพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ปรากฏว่ามีนักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ในแผนการสอน จำนวน 5 คน ถ้าท่านเป็นครูประทุม ท่านจะมีขั้นตอนการสอนซ่อมเสริมอย่างไร

2. ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่านมักจะใช้วิธีการสอนซ่อมเสริมแบบใด

3. จงยกตัวอย่างการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยโดยใช้การผสมผสานหลายๆ วิธี

4. ครูสุพรสอนวิชาสังคมศึกษา ก่อนเริ่มต้นการสอนตามแผนการสอน ได้ประเมินผลก่อนเรียน พบว่ามีนักเรียนหลายคนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ถ้าท่านเป็นครูสุพร ท่านจะมีกระบวนการสอนซ่อมเสริมอย่างไร

5. ตามรูปแบบการสอนซ่อมเสริมปลายภาคเรียน ท่านเข้าใจว่าอย่างไร จงอธิบาย

6. ถ้าท่านมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนชั้น ม. 2 จำนวน 8 ห้องเรียน ซึ่งแต่ละห้องจะมีวิชาเรียน จำนวน 12 รายวิชา ท่านจะมีรูปแบบจัดการสอนซ่อมเสริมอย่างไร ที่จะให้นักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ซึ่งจะมีอยู่ทุกรายวิชา และทุกห้องได้เข้ารับการสอนซ่อมเสริมทุกคน

ความร่วมมือและปัญหา

ขอบข่ายเนื้อหา

บทเรียนนี้ช่วยให้แนวคิดในเรื่องปัจจัยที่ทำให้การสอนซ่อมเสริมประสบความสำเร็จและปัญหาในการสอนซ่อมเสริม

วัตถุประสงค์

เมื่อท่านได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามเอกสารชุดนี้แล้ว ท่านควรสามารถปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้

1. อธิบายปัจจัยที่ทำให้การสอนซ่อมเสริมประสบความสำเร็จได้
2. ระบุปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริมได้

ปัจจัยที่ทำให้การสอนซ่อมเสริมประสบความสำเร็จ

การจัดสอนซ่อมเสริมจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน กล่าวคือ

ด้านผู้บริหาร

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม ด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดสอนอย่างเป็นกิจลักษณะ และบังเกิดผลตามที่หลักสูตรกำหนด
2. ควรเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักการ เทคนิค และวิธีสอนซ่อมเสริมให้แก่ครู โดยอาจจัดส่งไปอบรม เมื่อมีหน่วยราชการได้จัดขึ้น หรือจัดประชุมสัมมนาภายในกลุ่มโรงเรียน หรือเฉพาะภายในโรงเรียนด้วยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ หรือระดมพลังความคิดร่วมกันอภิปราย

3. ควรจัดรูปแบบการสอนซ่อมเสริมให้สัมพันธ์กับแผนการสอน
4. ผู้บริหารควรเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนซ่อมเสริม
5. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ อุปกรณ์การสอน เป็นต้น

6. ผู้บริหารควรมีการติดตามผลการสอนซ่อมเสริมอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ เมื่อพบปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน ให้ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขทันที

7. ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการเรียนซ่อมเสริม เพื่อทุกฝ่ายจะได้ร่วมมือกันแก้ไขอย่างจริงจัง ในอันที่จะทำให้การสอนซ่อมเสริมบรรลุผลตามจุดหมาย

ด้านผู้สอน

1. ครูควรตระหนักถึงความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และร่วมมือกันอย่างจริงจังที่จะจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน

2. ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมตามแนวทางของหลักสูตร

3. ควรเอาใจใส่และติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียน ครูต้องศึกษา วินิจฉัยหาสาเหตุและรีบแก้ไขทันที ในขณะเดียวกัน สำหรับนักเรียนที่ไม่มีปัญหา ครูควรเสริมให้นักเรียนมีความสามารถยิ่งๆ ขึ้นไป

4. ควรเปลี่ยนแปลงวิธีสอน และใช้วิธีสอนหลายๆ วิธี ให้แตกต่างกันไปตามความสามารถของนักเรียน อาจเชิญวิทยากรมาสอนเฉพาะเรื่อง หรืออาจเปลี่ยนให้ครูคนอื่นเข้ามาสอนแทนบ้าง แต่ครูต้องพบปะกันก่อน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปของนักเรียน

5. ควรใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนเพื่อสร้างความสนใจ

ให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น

6. ครูควรมีความเสียสละ ตั้งใจจริง และมีทัศนคติที่ดีที่จะทำการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน

ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริมที่นำจะเกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. **ปัญหาทางด้านการบริหาร** ขาดการติดต่อประสานงานของผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา ซึ่งอาจจะเป็นเพราะ

- 1.1 ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาไม่รู้จะดำเนินการอย่างไร ไม่สามารถชี้แจงครูที่สอนได้ชัดเจน จึงปล่อยปละละเลย
- 1.2 ผู้บริหารไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่สนใจในการดำเนินการเรื่องนี้
- 1.3 ไม่มีการติดตามผลการสอนซ่อมเสริม
- 1.4 ความเข้าใจของผู้ปกครองในการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการสอนซ่อมเสริม

การแก้ปัญหาทางด้านการบริหาร ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ตลอดจนหัวหน้าหมวดวิชา ควรจะได้ศึกษา และทำความเข้าใจในหลักสูตรอย่างละเอียดถี่ถ้วน ร่วมกันวางแผนการดำเนินการ จัดสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน ผู้บริหารหรือฝ่ายวิชาการควรจะได้ให้ความกระจ่างในวิธีดำเนินงานจัดสอนซ่อมเสริม และติดตามประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่จัดขึ้น

2. ปัญหาด้านวิชาการ

- 2.1 ครูผู้สอนเห็นว่าตนทำการสอนมากแล้ว การสอนซ่อมเสริมเป็นการเพิ่มภาระให้มากขึ้น ทำให้จิตใจไม่อยากจะเสียสละ
- 2.2 ครูผู้สอนไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับความจำเป็นของการสอนซ่อมเสริม ยังฝังใจอยู่กับวิธีการสอนเก่าๆ ซึ่งครูผู้สอนมีความสะดวกสบาย ไม่ต้องสนใจอะไรในตัวนักเรียน และผลที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน

- 2.3 ความร่วมมือระหว่างครูในการสอนซ่อมเสริม
 - 2.4 นักเรียนให้ความสนใจน้อย ไม่เข้าเรียนซ่อมเสริม
 - 2.5 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนยังไม่ได้ผล
 - 2.6 ครูไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซ่อมเสริม และไม่
ได้จัดทำโครงการ และแผนการสอนซ่อมเสริม
 - 2.7 ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อเพื่อใช้สำหรับการสอนซ่อมเสริม
 - 2.8 ครูผู้สอนจะสอนเน้นเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจมากกว่าที่จะ
ให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ยังไม่ผ่าน
 - 2.9 ครูใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมแนวเดียวกับการสอนตามปกติ
- การแก้ปัญหาด้านวิชาการ**

1. เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ตลอดจน
หัวหน้าหมวดวิชาจะต้องชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจในหลักสูตร และมองเห็นความ
จำเป็นของการสอนซ่อมเสริม ชี้แนะให้เห็นความแตกต่างของนักเรียน ในการรับรู้
ในการทำความเข้าใจ ให้เห็นผลเสียหยาที่จะเกิดขึ้น ไม่ปล่อยให้นักเรียน
บางคนรู้เรื่อง บางคนไม่รู้ ไม่เข้าใจอะไรเลย และพยายามปลุกใจให้ครู
อาจารย์มีน้ำใจเสียสละเพื่อนักเรียน

2. จัดให้มีการแนะนำความรู้ทางด้านเทคนิคการประเมินผล การ
นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ ให้ครูสามารถประเมินผลได้โดยวิธีง่ายๆ เช่น การ
สังเกต การตั้งคำถาม การทดสอบย่อย เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ชี้แนะแนวคิดว่าวิธีการสอนซ่อมเสริมให้ครูผู้สอนได้เข้าใจ และนำไป
ปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริม

4. ครูผู้สอนควรจะได้นำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการสอนซ่อมเสริม
เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน และเป็นการทำให้นักเรียนสนใจ เข้าใจง่ายขึ้น
ไม่เบื่อหน่าย

5. ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ตลอดจนหัวหน้าหมวดวิชาการควรให้ความช่วยเหลือแนะนำเอาใจใส่ดูแลทั้งครูผู้สอนและนักเรียนให้ดำเนินการเรียนการสอนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอ

6. ฝ่ายบริหารควรชี้แจงให้คณะครูเห็นความสำคัญของความร่วมมือในการจัดการสอนซ่อมเสริม

3. **ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ เวลา** ห้องเรียนไม่เพียงพอ ปัญหาโรงเรียนผลัดเดียวและสองผลัด

การแก้ปัญหาด้านสถานที่ เวลา

1. ในกรณีที่โรงเรียนมีการเรียนผลัดเดียว การจัดการสอนซ่อมเสริมอาจจัดไว้ในตารางสอน หรือในช่วงที่จัดให้นักเรียนพบครูที่ปรึกษา หรือในช่วงเวลาพักกลางวัน หรือตอนท้ายของชั่วโมงก็อาจทำได้ ขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียน และความสะดวก เวลาที่ใช้สอนไม่จำเป็นที่จะต้องครบ 1 คาบ ใน 1 ครั้ง อาจเป็น 15 นาที 30 นาที หรือ 50 นาที ก็ได้ แต่ต้องครบ 1 คาบ ตามหลักสูตรที่กำหนดเอาไว้

สถานที่เรียนถ้าจัดตามตารางสอนก็ต้องมีห้องเรียน แต่ถ้านักเรียนในแต่ละกลุ่มมีน้อยก็ไม่จำเป็นต้องใช้ห้องเรียน โดยอาจพานักเรียนไปนั่งเรียนได้ร่มไม้หรือบริเวณใดที่เห็นว่าเหมาะสม การจัดการสอนในโรงเรียนผลัดเดียวอาจมีวิธีการซ่อมเสริมที่แตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมของบุคลากร ห้องเรียน และสภาพของโรงเรียนนั้นๆ ด้วย

2. ในกรณีเป็นโรงเรียนสองผลัดอาจดำเนินการจัดแบบโรงเรียนผลัดเดียวก็ได้ ถ้ามีห้องเรียนมากพอ แต่ถ้าขาดห้องเรียนก็อาจจัดโดยให้นักเรียนรอบเช้าไปเรียนซ่อมเสริมในรอบบ่าย และนักเรียนรอบบ่ายไปเรียนซ่อมเสริมในตอนเช้า ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมของบุคลากร ห้องเรียนและสภาพของโรงเรียนนั้นเช่นเดียวกัน

แบบประเมินตนเอง

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การที่โรงเรียนของท่านไม่ประสบความสำเร็จในการจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน มีสาเหตุจากอะไรบ้าง และควรจะแก้ปัญหอย่างไร

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการสนับสนุนการสอนซ่อมเสริมอย่างไรบ้าง

3. คำกล่าวที่ว่า “ในการสอนซ่อมเสริมถ้าครูยังใช้วิธีการสอนนักเรียนแบบเดียวกับการสอนตามปกติ นักเรียนก็คงจะไม่ผ่านจุดประสงค์เหมือนเดิม” ท่านเข้าใจอย่างไร จงอธิบาย

บรรณานุกรม

- พันทิพา อุทัยสุข “การสอนซ่อมเสริม” เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบการเรียน
การสอน กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2523
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย “การสอนซ่อมเสริม” การประเมินผลการเรียน ระดับชั้น
มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว. 2531
- สุกัน เทียบทอง “การสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ ประชาศึกษา 35 7 (เมษายน,
2528) : 22 - 24
- อำไพ สุจริตกุล “การสอนเพื่อซ่อมเสริม” วารสารครุศาสตร์ 1 (มิถุนายน-กันยายน
2514) : 141
- Blair, Glenn Myers. **Diagnostic and Remedial Teaching in Secondary
Schools.** New York : The Macmillan Company, 1946.
- Bloom, B.S., Thomas J. Hasting and George F. Madeus. **Handbooks on
Formative and Summative Evaluation of Student Learning,**
New York. Mc Graw Hill Book Company, 1971
- Caroll, John B. “A Model of School Learning” **Teacher College Record**
64, 1963
- Lee, Jackson F. **Providing for Individual Differences in Student
Learning.** Springfield, Charles C Thomas Publisher 1984.

